Vijfde Jaargang, Nummer 16 Verschijnt vierwekeliks 16 September 1933

LABORISTA ESPERANTISTO
ARBEIDER ESPERANTIST

ORGAAN VAN DE FEDERATIE VAN ARBEIDERS-ESPERANTISTEN IN HET GEBIED VAN DE NEDERLANDSE TAAL

Redaksie: Middenweg 226, Amsterdam-O. Adm. Valentijnkade 2, Amsterdam-O. Postgiro No. 144698, Gem. Giro A'dam F 930
Sekretariaat van de Fed. van Arbeiders-Esperantisten: Postbus W 6, Amsterdam-W. In België: Tweemontstr. 124, Deurne-Antwerpen

Abonnementsprijs f 0,75 per jaar. Voor leden gratis. Prijs losse nummers f 0,05 per eksemplaar. Oplaag 3000 eksemplaren.

AKTIVITEIT!

Er bedankt een lid voor de Federatie. Niks biezonders, gebeurt wel meer. En dikwels ook. Aleen het feit, dat er veel meer toetreden doet ons groeien. Maar het was een goed lid, een steunpunt in een afgelegen afdeling, sinds ongeveer 10 jaar. Dus moesten we de reden weten. Die was, de arbeidersbeweging de rug toegekeerd en overgelopen naar de neutralen. Ook dat gebeurt meer, al kunnen we dat niet bewonderen. Die plotselinge afkeer echter speelt dat gewezen lid parten en doet hem veel zeggen, dat onjuist is en blijk geeft van de dingen onjuist te zien, waardoor men komt tot onlogiese gevolgtrekkingen.
Hij meende, toenmaals komende uit de neutrale esperanto-beweging, in de „rode" esp-beweging meer werkzame arbeiders te vinden. En meent nu zich vergist te hebben.
Drie jaar lang heeft hij geprobeerd meer aktiviteit te brengen onder de „rode" esperantisten in zijn plaats, maar tevergeefs. De mensen weten alleen maar te harrewarren en op te spelen meent hij, maar medewerken, ho maar. En nu verblijft hij dan maar onder hen, die niets meer dan esperantist willen zijn.
Zeker, gemakkelik is dat, maar of het hem ook bevredigen zal? We betwijfelen het. Dat er meer gepraat wordt dan gedaan, tja, die klanken hebben we meer gehoord, vooral uit aan de arb.bew. onsimpatieke richtingen. Dat er veel onrechtvaardig geoordeeld wordt en er te alle tijde kritikasters te vinden zijn, beamen we ten volle. Dat hangt ieder, en niet in 't minst ons, wel eens de keel uit.
Maar de standvastigen, die houden vol. Die zien, wat tot stand kwam en wat nog te doen is. Die kijken niet naar hun eigen nauw kringetje, maar slaan hun blik verderop. Die weten wel, dat al die euvelen niet bij ons alleen voorkomen, maar ook, voor zo ver het de esp.beweging betreft, bij de neutralen, de katolieken, de protestanten enz.
En zeker de meerjarige ersperantist *kan* weten hoe het *was* en hoe het *is*. Wij vermoeden zo, dat onder de esperantisten van jaren her er verscheidenen waren, die het bijltje er wel bij neerleggen wilden. Nu zijn er ook velen, die gaan, maar nog meer die volhouden. En dat juist doet ons zeggen, dat onze weggelopen kameraad het mis heeft. Zelf spreekt hij zich tegen, waar hij zegt, dat in zijn plaats, ondanks verschil van kleur, uitstekend samengewerkt wordt.
Er moge op kongressen en vergaderingen wel eens te veel worden gepraat, men zegge echter niet dat er niet gewerkt wordt. Of zegt de groei onzer Federatie, die onstaan is door de steeds grotere kern van aktieve leden, dergelike mensen niets? Welke esp.organisatie buiten de onze kan zich beroemen daarop? Zegt het hem niets, dat, afgezien van het pionierswerk van enkelen daar voor, in een vijftal jaren onze organisatie, met een ledentoename van ongev. 2300, van de kleinste tot de grootste werd? Wil men zeggen, dat gebrek aan aktiviteit heerst bij ons arbeiders, als men ziet, dat ons orgaan het uitgebreidste werd met een oplaag elke 14 dagen van 3300 eks., met propagandanummers, waarvan het laatste in 60.000 eks., dat klonk als een klok, terwijl we brosjures uitgaven, een radiokursus, leer- en studieboeken, een schriftelike kursus, een taalblad enz., een persdienst, die zelfs andere esp.org. gebruiken, een boekendienst, een eksamenkomitee, zomede reizende biblioteken etc. funksioneren? Vergeten we ook niet, dat het alleen ons gelukte, aan onze leden een internationaal orgaan te leveren en mag men dan mismoedig zich afwenden van de arbeidersesperantisten, omdat die liever praten dan doen? Kan men beweren, dat in de afdelingen geen leven is, als we zien, dat deze overal kursussen organiseerden, met laatst een 3 à 4000 deelnemers, waarvoor tentoonstellingen werden gehouden met materiaal waarvan we 5 kisten bezitten en verzorgen en de per a. h. w. werd uitgebuit?
En als we gedurig strooibiljetten in tienduizendtallen verspreiden en nog op velerlei andere wijzen propaganda maken kan en mag men dan zeggen, dat men bij de arbeidersesperantisten gebrek aan werklust kan konstateren?

Nee, zo is 't niet. Er zijn nu eenmaal aktieve en minder aktieve, zelfs luie leden. Er zijn er die gauw wat te veel is, of een of ander onderdeel van de propaganda beneden zich achten. Ook zijn er die, zodra iets niet gaat of gedaan wordt, zo als zij dat willen, bedanken inplaats van te begrijpen, dat ze daarom toch wel nuttig hun arbeid kunnen, ja moeten voortzetten, omdat er nog belangrijker dingen zijn.
Maar de kern, die hun persoon opzij kunnen zetten en van hun persoonlike genoegens en belangen geheel of gedeeltelik afstand weten te doen ter wille van het algemeen, waarin ze opgaan en bevrediging kunnen vinden, die kern blijft en breidt zich uit. Want een waar idealisme kent geen tegenslag. Doch één ding moet ons in dit verband toch nog van het hart. Het heeft ons meer getroffen bij bedanken van leden en bij de ledenwerving. Dat is de houding van velen onder de z.g. „hoofd"arbeiders.
Een groot deel van hen, die in de vakbeweging en op ander gebied *niet* neutraal georganiseerd zijn doch voornamelik in de „moderne" bonden, ja zelfs in sosialisties partijverband, zijn ten opzichte van esperanto *wel* neutraal georganiseerd. Zo zijn er velen van hen, die zich bij ijverige ploeteraars, moeizaam Esperanto verworven hebbende „hand"arbeiders niet tuis voelen en weshalve bedanken of onze organisatie hun werkkracht onthouden. Standsverschil in de arb.-beweging, waaraan wel eens „beide partijen" schuld hebben en aandacht

Niet „moest", maar „moet".

In „Het Volk" verscheen een reisbeschrijving van Paul Kiès. In verband met het feit, dat medereizigers van hem elkaar niet konden verstaan en daarom niet begrijpen, waarbij hij hun dan te hulp kon komen, zegt hij:

„Wij hebben de naam erg knap in talen te zijn en ik liet me die kwaliteit dus ook maar toekennen. In het land der blinden is éénoog koning....

Wat zou het gemakkelik zijn en de internationale banden versterkend, als over de gehele wereld naast de eigen taal Esperanto op school werd onderwezen. Juist wij sosiaaldemokraten moesten dat arbeiders-, dat massa-belang beter behartigen!

Laten we hopen, dat kam. Kiès zijn invloed wat meer voor Esp. zal doen gelden, daar waar dat massabelang inderdaad slecht behartigd wordt, n.l. in de arbeidersbeweging.

Vrijmetselarij en Esperanto.

Het kongres der Internationale Liga van Vrijmetselaren, dat begin Sept. in Den Haag bijeenkwam, heeft in een seksiebijeenkomst ook het Esperanto behandeld, als een onderwerp, waaraan de vrijmetselarij zich verwant weet, lezen we in de Haagsche Crt.

Het resultaat daarvan weten we niet. Misschien dat iemand ons nog kan inlichten.

Ongeacht het verloop der besprekingen, moet het toch wel opvallen, dat er opgekomen wordt voor Esperanto in alle richtingen en kringen en in alle landen.

Een reden te meer om zich te verwonderen, dat er niet meer aandacht aan geschonken wordt van de zijde der arbeidersbeweging.

mag besteed worden. Waarmee we ook zouden kunnen bewijzen, dat voor een deel de neutrale beweging haar vooruitgang nog dankt aan krachten uit de arbeidersbeweging, die bij ons hoorden. En waarmee we tevens willen zeggen, dat bij enige ontwikkeling van aktiviteit hunnerzijds in onze organisatie — waarin zij krachtens hun lidmaatschap van overige arbeiders, of sosialistiese instanties ook behoren — het esperanto in de arbeidersbeweging mogelik een stapje verder ware geweest.

Dit alles moge onze „aktivuloj" in buien van twijfelachtigheid ter overdenking zijn en de minder aktieven ter aansporing, opdat de door hun houding veroorzaakte schijn van onaktiviteit van ons geladen wordt.

De luien, de zwakken en twijfelmoedigen, zij, die doorzettingsvermogen missen en wanhopen, leggen dit gerustelik naast zich neer.

Wij gaan voort, kameraden.

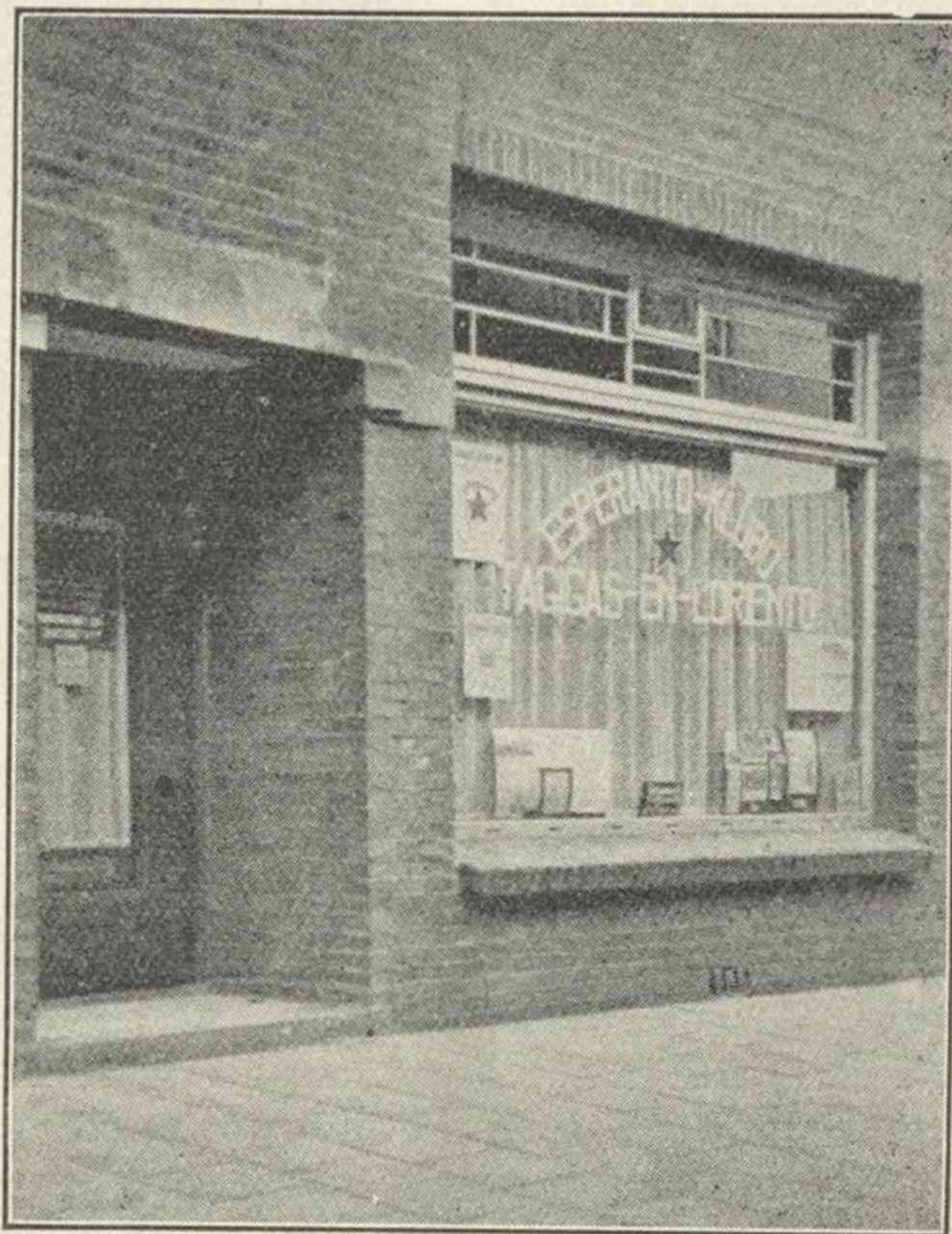
Aktiever dan ooit.

Onze klublokalen.

De foto toont U het pas geopende klublokaal van afd. Amsterdam III, hetwelk zich bevindt in de 1e Ceramstraat 13 (Oost).

Het lokaal is smaakvol, doch eenvoudig gemeubileerd, gezellig en een mooie aanwinst voor onze beweging. Het is een verblijdend bewijs van de groei onzer A'damse afdelingen, dat nu reeds 3 hunner zich kunnen verheugen in 't bezit van een eigen klublokaal, n.l. afd. V (Hudsonstraat), afd. III (bovengenoemd) en afd. X (v. Beuningenstraat). De leden der andere groepen, die de aanwinsten van afd. III en X nog niet hebben bezocht, worden hierbij aangespoord, deze lokalen te gaan bekijken.

Het is te hopen, dat de andere Amsterdamse afdelingen er spoedig in

slagen, ook een eigen tehuis in te richten, want van een eigen klubejo gaat véél meer propaganda uit, dan van een vergaderlokaal, dat ergens in een koffiehuis etc. is gevestigd, en waarvan men slechts enige avonden mag gebruikmaken. Een eigen lokaal kan men zó gezellig maken, dat de gekamaradoj niet alleen graag komen, doch 's avonds laat met moeite weg te krijgen zijn! Het zij voor hen een twede tehuis!

Voor het raam van het lokaal kan men propagandistiese stukken uit L.E., Sennaciulo en andere bladen hangen, zo mogelik met foto's waardoor voorbijgangers aangelokt worden. Dit geschiedt o. a. bij afd. III (zie foto) en wij hebben dáárdoor reeds aanmeldingen gekregen voor de a.s. kursussen!

Laten dus de andere afdn. hun uiterste best doen, om het voorbeeld van de 3 bovengenoemde na te volgen, zodat in 1934 in elke buurt een eigen Esperanto-lokaal bestaat. Afgesproken? J. LIEDERMOOIJ.

Een stukje geschiedenis.

Het onderstaande knipten wij uit de Fabrieksarbeider van 5 Aug., waarin een overzicht wordt gegeven van oorsprong, ontwikkeling en doel der Vakverenigings-Internationale.

Duidelik blijkt, dat de volledige internationale aaneensluiting der arbeidersbeweging noodwendig tot voorwaarde heeft, de vervulling van onze taak, die zal blijken een historiese te zijn, de overwinning van onze idee. Onze krachten gewijd aan Esperanto, betekent inderdaad ons stellen in dienst der internationale arbeidersbeweging.

Na een inleidend overzicht gegeven te hebben vervolgt het artiekel (kurs. van ons, LE):

De grootste hindernis om tot een internationale verstandhouding te komen, was wel het verschil in taal. Men was niet in staat, elkaar wederkerig te onderrichten en te begrijpen, en dit toch was nodig, omdat de inrichting en metoden der vakbeweging in de verschillende landen, vroeger nog meer dan tans, veel van elkaar verschilden.

De taalverschillen veroorzaakten voorheen en veroorzaken ook tans nog vaak, dat het nodige inzicht in de gewoonten van de vakbeweging in de verschillende landen ontbreekt.

Interessant is het in dit verband op te merken, dat reeds op het internationaal kongres in 1903 door Nederland is voorgesteld, een internationale korrespondentie-taal in te voeren, waarbij in het midden gelaten werd of het een levende dan wel een dode taal moest zijn.

Door Duitsland werd voorgesteld, de Engelse taal voor dat doel te bezigen. Het voorstel werd echter verworpen.

Ook in 1909 en in 1911 is de kwestie van een eenheidstaal aan de orde geweest: tot heden echter nog zonder sukses. De zaak blijft niettemin urgent.

Een eenheidstaal, ter bevordering der internationale verstandhouding onder de arbeiders — zoals b.v. het Esperanto — zou in de bestaande behoefte kunnen voorzien. *Het is dan ook vooral de jongeren in de vakbeweging aan te bevelen, dat zij zich in die wereldtaal bekwamen, terwijl de studie daartoe bovendien hun algemene ontwikkeling ten goede komt.*

De eerste, zij het wat losse, verbindingen kwamen dan ook tot stand tussen die landen, waar dezelfde taal gesproken werd of tussen de landen, waar door biezondere oorzaken de taal van het naburige land door vele personen verstaan en gesproken werd. Hier kon een uitwisseling van geschriften plaats vinden, waardoor men zich wederkerig van elkaars doen en laten op de hoogte kon stellen. Hier had ook het wederzijds bezoeken der kongressen grotere waarde.

Voegen we hier nog een regeltje aan toe uit een artiekel getieteld „Internationale metaalbewerkersbond" in het Aug.-nummer van Onze Gids, sosiaal-ekonomies-technies maandblad van de Alg. Ned. Metaalbewerkersbond, n.l. dat:

„Ook een handicap is de vorming en de samenkomsten van het bestuur uit diverse landen, met verschillende talen en vaak verre afstanden, waardoor veel aan het initiatief en de aktiviteit van de sekretaris is over gelaten".

Welnu, zorgen wij esperantisten, dat daar een eind aan komt.

Onder leiding van
Degenkamp en Faulhaber

ONS TAALBLAD

Adres:
Rietstraat 40, Utrecht

SAMENGESTELDE KORRELATIEVEN.

Op tweeërlei manieren zijn de korrelatieven in samenstellingen te gebruiken: als voorvoegsel en als stamwoord.
Als voorvoegsel treffen we samenstellingen aan als: *iutage* (op zekere dag), *iuloke* (op zekere plaats),, *tiutempe* (te dien tijde), *ĉiuokaze* (in elk geval), *neniukondiĉe* (onder geen enkele voorwaarde), *iamaniere* (op 'n zekere manier), *neniurilate* (in geen enkele verhouding), *kiujare* (in welk jaar) enz.
Hier valt op te merken:

Eerstens, dat alleen de korrelatieven, uitgaande op *u* en *a*, in zulke samenstellingen gebruikt worden. Dat komt, omdat alleen de *iu*- en *ia*-groepen een bijvoeglike betekenis hebben. Slechts zelden treft men samenstellingen aan met andere korrelatieven: *nenionfaranto* (nietsdoener) *ĉio(n)pova* (almachtig), *ĉionscianto* (alweter).

Twedens, dat woorden als *iuloke, tiumaniere, tiutempe, neniukaŭze, kiukvante* enz. eigenlik hetzelfde betekenen als resp.: *ie, tiel, tiam, nenial, kiom*. Gebruikt men de langere samenstellingen, dan is dat meestal om meer klem aan de betekenis te geven. Evenzo doet men in 't nederlands: *Dat moet je zo doen*, en: *Dat moet je* **op die manier** *doen*. Beide zinnen betekenen hetzelfde. De laatste heeft alleen meer nadruk en is daarom duideliker.

Ten derde, dat we steeds woorden zien als: *iamaniere, tiamaniere, kiamaniere*, waarmee eigenlik bedoeld wordt: *iumaniere, tiumaniere, kiumaniere*. Immers, op **die** manier = *laŭ* **tiu** *maniero* of **tiu***maniere*, en **tia***maniere* betekent *laŭ* **tia** *maniero* = op **zulk 'n** manier, op **zodanige** wijze. **Tia***maniere* is evenwel al zo ingeburgerd, dat het onjuiste van het woord voor *op die manier* menigeen ontgaat.

Als stam komen slechts de onbepaalde korrelatieven *iu, ies, iam, iel* enz. voor, en dan nog met een beperkt aantal voorvoegsels: *kelk', mult', plur'*. Eigenlik hebben we deze samenstellingen heel niet nodig; maar ieder esperantist, van welke landaard ook, heeft de neiging, voor woorden, die aan zijn landstaal biezonder eigen zijn, een afzonderlike vertaling te vormen. Goed te keuren lijkt mij dat niet, daar esperantisten van andere nationaliteit de noodzakelikheid van dergelike woorden niet voelen, en de vertaling dus gezocht vinden.
Zo treffen we woordjes aan als: *kelkiam* (soms), *kelkiu* ('n enkeling), *multiu* (menigeen), *multies* (veler), *pluriel* (op velerlei wijze, *kelkie* (hier en daar), *kelkiom* ('n beetje, enige hoeveelheid), die men deels wel door andere vervangen kan *(kelkiam = kelkfoje)*, maar die toch heel regelmatig gevormd zijn, en dus zonder bezwaar gebruikt kunnen worden.

ESPERANTO HANDELSKORRESPONDENTIE.

Ook hierin zit groei. Het aantal kandidaten voor Esp. Handelskorrespondentie voor de Fed.eksamens (Merkuriusdiploma) in Junie was 11. Wat ons verheugt is, dat alle elf slaagden.

EEN NIEUWE GROEP KORRELATIEVEN.

Anders is het met een woordje dat men nog al eens aantreft, en hier en daar ook wel bekritiseerd wordt, n.l.: *alies*, waarmee men bedoelt, **eens anders, wat van iemand anders is.** Dit is geen regelmatige samenstelling, maar een nieuw woord, dat, zou het offisieel worden ingevoerd, een wijziging met zich zou brengen in de betekenis van andere woordjes, n.l. *alia* en *alie*. Het woordje *alies* heeft een geschiedenis.
Reeds in 1904 stelde Dr. H. Sentis in Grenoble aan Dr. Zamenhof voor, een nieuwe groep korrelatieven in te voeren, n.l.:

alio = iets anders,
alia = anders (andere hoedanigheid),
aliu = een ander, iemand anders,
alies = eens anders, van iemand anders,
aliom = een andere hoeveelheid,
aliel = anders (op andere wijze),
alie = elders, op 'n andere plaats,
aliam = anders, op 'n andere tijd,
alial = om een andere reden.

Dr. Zamenhof gaf toen te kennen, volkomen met het nut van die nieuwe woordjes in te stemmen, maar, daar het „Fundamento de Esperanto" reeds onaantastbaar was verklaard, had niemand, zelfs niet Zamenhof, het recht meer, wijzigingen in de taal aan te brengen.
Nu denkt men misschien: dat zou toch geen wijziging zijn, maar een toevoeging; er worden immers telkens weer nieuwe woorden aan de taal toegevoegd!

Jawel; maar gesteld, dat deze nieuwe serie korrelatieven offisieel werd aangenomen, dan zouden de betekenissen van *alia* en *alie* beslist een wijziging ondergaan. *Alia* betekent nu: 1e. niet dezelfde, 2e. van een andere hoedanigheid; *alie* betekent: op een andere manier. Na aanneming van deze nieuwe serie woordjes zou *alia* alleen betekenen: van een andere hoedanigheid, en *alie:* op een andere plaats = elders.

Om een en ander aanschouweliker te maken, plaatsen we nog eens de genoemde woordjes, met daarnaast de woorden of uitdrukkingen, die we **nu** moeten gebruiken in dezelfde betekenissen, dus, omdat de voorstaande woordengroep **niet offisieel** is:

alio = *io alia,*
alia = *alia, alispeca, alikvalita,*
aliu = *alia, iu alia,*
alies = *de iu alia,*
aliom = *alikvante, alia kvanto,*
aliel = *alie, alimaniere,*
alie = *aliloke,*
aliam = *alitempe,*
alial = *alimotive, pro alia kaŭzo.*

Dr. Sentis argumenteerde zijn voorstel met de volgende voorbeelden:
Iuj aprobis **aliuj** (anderen) *malaprobis. Serĉu tie ĉi, aŭ tie, aŭ* **alie** (elders), *sed nepre trovu ĝin. Li venos sendube iam aŭ* **aliam** (een andere keer). *Tiel vi sukcesos, ne* **aliel** (anders, op een andere wijze). *Mi volas ne nur* **aliun** (andere, niet dezelfde) *plumon, sed plie* **alian** (ander soort). *Alportu* **aliun** (andere, niet dezelfde) *botelon, sed da* **alia** (andere soort) *vino.*

Willen we evenwel toch de bovenstaande betekenissen in één woord uiten, dan kan dat ook wel geschieden, zonder gebruik te maken van de nietoffisieele, en daarom bekritiseerde woorden, door eenvoudig de stam *ali'* als voorvoegsel te plaatsen bij de korrelatieven *io, ia, iu, ies* enz. enz., evenals dat we dat wel doen met *kelk'* en *mult' (kelkiu, multiu, multies);* dan krijgen we dus:

aliio = *alia io, io alia,*
aliiu = *iu alia,*
aliies = *de iu alia,*
aliiom = *alia kvanto,*
aliie = *aliloke,*
aliiam = *alitempe,*
aliial = *alimotive.*

Dat zouden we dan natuurlik niet doen met *alia* en *alie*, daar *aliia* en *aliiel* als pleonasmen (overbodige uitdrukkingen voor eenzelfde betekenis) van *alia* en *alie* geen nut hebben.
Het nadeel van de laatstgenoemde samenstellingen is natuurlik ook de onwelluidendheid van de dubbele **i.**

ONZE GROEPAVONDEN

Een onzer leden stelde de vraag of het toegestaan is, dat iemand van zekere politieke richting propaganda voor die partij maakt. Uit de aard der zaak wordt hier een zo tere kwestie aangeraakt, spesiaal voor onze arbeiders-esperanto-beweging, dat het mij gewenst lijkt mijn mening hieromtrent kenbaar te maken aan uitgebreider kring. De ervaring leert ons, dat het politieke terrein vol angels en klemmen is. Een geuite mening brengt dikwels reeds de gemoederen in beroering en we zien daarbij, dat dit aanleiding is tot botsingen en misverstand. Daarom is de eerste konklusie, dat men ogenblikkelik dergelike gesprekken zonder pardon moet verhinderen. Degenen, die zich bezondigen aan „twistgesprekken" moeten zich terdege bewust zijn, dat deze een gevaar opleveren voor het groepsleven en zelfs funeste gevolgen kan hebben. Voorbeelden hiervan vindt men helaas te over. Men zou daaruit de konklusie kunnen trekken, dat men de politiek in het groepsleven geheel uit moet schakelen. In onze beweging kan hiervan geen sprake zijn. Wij aanvaarden de konsekwensie van ons standpunt, dat onze beweging een arbeiders-beweging is, die het bestaan van de klassenstrijd erkent. Hetgeen wil zeggen, dat haar leden deze grondslag aannemen, dus dat de beweging op haar terrein deze grondslag aanvaardt en in woord en geschrift daarvan zal getuigen.

De vraag of men in onze beweging propaganda mag maken voor een politieke richting is echter verderstrekkend. Het is een vraag, die door velen volgens mijn ervaringen, verkeerd wordt begrepen. Onze beweging erkent de klassenstrijd, doch is ten opzichte van de verschillende richtingen neutraal. Het blijkt nu helaas maar al te dikwels, dat hieruit wordt afgeleid, dat men andere richtingen mag aanvallen, bekritiseren, verdacht maken en zo mogelik afbreken. Kameraden, hiervoor is slechts één antwoord: „zo iets is funest". Onze beweging heeft een heel wat betere taak, een taak, die voortdurend de aandacht van ieder lid persoonlik vraagt n.l. zijn medelid, zijn kameraad te leren waarderen naarmate deze zich voor de beweging geeft, en zelf trachten waardering op te wekken door naar vermogen hiertoe bij te dragen. Deze taak is moeilik, en mogelik zullen velen van ons, ondanks alle goede wil hierin niet slagen. Mogelik zal een vastgeroeste haat tegen alles, wat tegen eigen mening en overtuiging indruist, wellicht zullen opgezweepte hartstochten, die ons parten spelen, al onze pogingen te niet doen. Dit alles betekent echter niet, dat **esperanto** hiervan de **oorzaak** zou zijn. De oorzaak ligt immers veel dieper en heeft met onze esperanto-beweging **niets** te maken. Laat ons nimmer van het standpunt uitgaan, dat esperanto de twistoorzaak is, doch aanvaardt, dat esperanto de mogelikheden biedt elkander te leren begrijpen. Niet alleen volgens de woorden doch ook volgens de betekenis, welke er door de verschillende stromingen onder ons aan gegeven wordt. Dan pas zal een beweging als de onze van betekenis zijn, maar dan ook zal zij voor ons, voor de arbeidersklasse van onschatbare waarde zijn. Om hieraan mede te werken wordt veel, heel veel zelfs geeist. Hierin spelen beginselen en overtuiging van ons allen een grote rol.

Dit ontwijken of voorbij zien, doet onze federatie niet, zij heeft haar standpunt gekozen en tracht daar naar te handelen. Propaganda voor een spesiale politieke partij wordt niet beoogd, mag geen doel zijn en moet tegengegaan worden indien zij gevoerd wordt als doel, ook met aanvallen op andere partijen op een „tegenstander", die eigenlik geen tegenstander is. Het is volgens mij echter niet mogelik en ook onjuist alles te ontwijken, wat persoonlike overtuiging en politieke richting betreft, als wij in onze beweging onderling van gedachten wisselen en uiting geven aan onze drang om dienstbaar te zijn aan de arbeidersbeweging in het algemeen. Zó zullen we opbouwend kunnen werken voor onze beweging.

Zo men bewust of onbewust toch anders handelt, dan berokkent ge meer kwaad dan goed aan de groep en schade aan de verbreiding van Esperanto en daarmee aan de arbeidersbeweging." A. V.

VOOR DE PROPAGANDA.

Raambiljetten, steendruk *5 sent*.
Marxbiljetjes, 60 sent per 1000.
Propagandanummers L. E., 16 pag., 1 sent.
Amerika bestond reedsvoor Kolumbus. Prijs 1 sent.
„Wat ieder van het Esperanto weten moet" door G. P. de Bruin, 25 paginaas, *5 sent*.
Esperanto in de scholen, 5 sent.
Het Arbeiders Esperantisme door E. Lanti, *10 sent*.

Voor de kursisten van verleden jaar en daarvoor.

Koopt nu!

La Gvidilo tra la esperanto-movado de G. P. de Bruin, f 0.40.

La Konsilanto pri la esperanta gramatiko, door G. J. Degenkamp, f 0.85.

Voor het Eksamen A. Eksamentaken, oefeningen enz. f 0.25.

Afdn op deze 3 werkjes 20% korting.

LIBRO SERVO FLE,
Postgiro 111278. Valentijnkade 2,
Amsterdam (O.)

TIAJ ESTAS NIAJ MANIEROJ.

Niaj Limburgaj sekcioj jam longtempe kunlaboras en la Internacia propaganda komitato kun Belgaj kaj Germanaj grupoj. Ni volonte kunlaboras kun ĉiu, se tio estas utila por nia movado. La Int. Kom. tamen devas esti separtia rilate al IPE kaj SAT. Ĝis nun ni ne bezonis plendi.

Sed nun ni legis en Ruĝa Batalanto, ke delegito de la Int. Kom. ĉeestis la kongreson de la franca sekcio de IPE, kiu okazis en Lille. Ĉar la Komitato ne sendis delegiton ni opiniis, ke iu estrarano de la Komitato, kiu ĉeestis la kongreson en alia funkcio, deklaris sin mem deligito. En la kunveno de la Kom. ni sekve akre atakis lin. Kelkaj personoj jam volis eksiĝi el la Komitato. Sed montriĝis, ke la „Ruĝa Batalanto" nur „elsuĉis la sciigon el sia dikfingro". Per tiaj mensogoj, kiuj preskaŭ finigis la kunlaboradon en nia Internacia Komitato, N.U.K. do volas progresigi la „unuecon" inter la Laboristaj Esperantistoj! J. Sterken, Heerlen.

Notu la novan adreson de
„Vegetarano"
I. Ionescu, Capatâna, Str. Dr. Istrate Nr. 10, Bukureŝto V., Rumanujo.

Grensbijeenkomst.

Zondag 27 Augustus organiseerde het Intern. Prop. Komitee voor de grensgebieden van België, Duitsland en Nederland een bijeenkomst in Maastricht, die trots de slechte ekonomiese toestand goed geslaagd is. Een vertegenwoordiger van de Maastrichtse arbeidersbeweging sprak in het Nederlands de aanwezigen toe. Hij wees er op, dat we het fascisme en kapitalisme slechts internationaal zullen kunnen overwinnen, en dat het, om tot internationale samenwerking te komen, noodzakelik is, dat de arbeiders uit de verschillende landen elkander verstaan. Alleen een internationale taal zal dit verstaan kunnen brengen. Hij noemde de arbeiders-esperantisten de pioniers op dit gebied. In 't kort hij hield een propagandarede voor Esperanto.... dat hij zelf niet spreekt! Wij hopen, dat de afdeling Maastricht hem onder de kursisten zal kunnen tellen in het komende seizoen. Deze begroeting werd door een Hongaar voor de buitenlanders in Esperanto vertaald. De leden der afdeling Maastricht voerden een toneelstukje op, dat door zijn onverwachte afloop de aanwezigen flink amuseerde.

's Namiddags hielden we een demonstratie door de stad, begeleid door twee muziekkorpsen, die flink de aadacht trok.

Zaterdagavond had de afdeling Maastricht een propaganda-feestavond georganiseerd met bal na, die eveneens goed bezocht was. Het waren voor de afdeling Maastricht een paar dagen, waarvan het resultaat zeker terug te vinden zal zijn in het aantal deelnemers aan de komende kursussen, waarvoor tegelijkertijd propaganda gemaakt werd.

Kiel ni vendu niajn broŝurojn?

Je kvanto de 5 miloj da ekzempleroj nia nova propaganda broŝuro „Wat ieder van Esperanto weten moet" atendas la momenton, kiam ĝi povas eniri la mondon kaj plenumi sian taskon: propagandi kaj varbi por nia afero. Sed ĝi ne povas fari tion sela; ĝi bezonas la helpon de tiuj, kiuj deziris ĝian aperon; ĝi bezonas helpon de niaj pli ol 2000 membroj.

Ĉi tiu eldonaĵo ne devas malnoviĝi; ĝi devas reaperi ĉiujare kompletigita enhavo. Do *en ĉi tiu aŭtuno* ni devas lisvendi ĝin.

La venontaj monatoj kun iliaj ekspozicioj, kun propagandaj kunvenoj, kun kursoj ktp., treege taŭgas por disvastigi niajn broŝurojn. Ni do uzu la okazon. Neniu vizitanto de niaj ekspozicioj, de niaj kunvenoj foriru sen nia broŝuro. A! ĉiu kursano ni vendu ĝin, por ke li estu iom informita pri nia movado. Cetere niaj membroj povos ĝin uzi.

Ni devas kolporti en publikaj kunvenoj, ĉe manifestacioj, same kiel tion faras aliaj. Necesas, ke la estraro aŭ aktivaj membroj priparoligu ĉi tiun aferon en la grupa kunveno. Oni devas trovi kelkajn volontulojn, kiuj havas emon por plenumi tiun laboron. Oni elektu gvidanton de la kolportado. Grupeto de tri aŭ kvar personoj por helpi lin (ŝin) jam sufiĉas kaj se oni klopodas, la sukceso ne forrestos.

Ankaŭ oni povos vendi irante sur la strato, de domo al domo kaj prezentante niajn broŝurojn. Nenio estas pli facila ol sonorigi, atendi ĝis oni malfermas la pordon kaj vendproponi nian broŝuron. Ĉiuokaze oni povas tiel vendi eĉ konsiderindajn kvantojn, kondiĉe, ke oni persistas .

Sed ĉiu povas ion fari. Ĉiu el ni ja estas membro de iu ajn organizo, ĉu sindikata, politika, kultura aŭ alia. Vizitante ties internajn kunvenojn oni povas okaze ĉe la rond-demando atentigi pri nia lingvo kaj oferti al la ceestantoj ekzempleron de nia broŝuro. Certe oni povos tiel vendi kelkajn.

Ankaŭ en la laborejo, fabriko aŭ oficejo oni povas vendi la broŝuron al siaj kamaradoj kaj kolegoj.

Kaj fine restas ankoraŭ vend-eblo por tiu(j), kiu(j) mastrumas en la hejmo Ĉi tiuj ja ĉiutage havas financajn rilatojn kun ĉiuspecaj monhavemuloj: vendistoj de pano, lakto, legomoj k.s., enkasigistoj de sindikato k.a.

Ĉu ĉi tiuj homoj, kiuj regule enkasigas monon de ni, rifuzus aĉeti unufoje 5-cendan libreton de fidela kliento? Ili ne rifuzos. Niaj kamaradinoj tiel certe povos vendi kvanton da broŝuroj.

Kamaradoj. Ni havas multajn okazojn por disvastigi niajn eldonaĵojn. Necesas nur utiligi ilin. *Se ĉiu el ni faras sian devon, post du semajnoj devos aperi dua eldono.* Vendisto.

Aan alle bestuurders en leden!

Alle hens aan dek.

Het moet ons van het hart, het loopt treurig. Van alles wenst men, dat we doen, er moeten strooibiljetten komen, raam- en aanplakbiljetten, goedkope brosjures en zo meer. Het Fed.-bestuur voldoet daaraan, deelt dit reeds in Julie mede, maar bestellingen, ho maar. Druppelsgewijs komt er iets van deze of gene afdeling, maar zó weinig, dat daar geen oplaag naar te bepalen was.

En als men iets goedkoop wil hebben moet een oplaag belangrijk zijn. Dat wil er blijkbaar niet in. Laten we een groot kwantum drukken, dan blijven we met een deel zitten, hebben we een kleinere oplaag, dan wordt de prijs te hoog.

Zo met de strooibiljetten.

Als een kleine afdeling bijv. 2000 strooibiljetjes nodig heeft kost haar dat ongev. f 10.—. Derhalve stellen wij een prijs vast van ongeveer de helft, welke gebaseerd is op een oplaag van 40-50.000 stuks, met verschillende boven- en onderteksten der onderscheidene afdelingen. Men vergete hierbij niet, dat de drukker dus niet alle bijv. 50.000 in eens en achter elkaar kan afdrukken, hetgeen de prijs beinvloedt. Er blijkt ons, dat er nu door grote distrikten en afdelingen 10.000-tallen bij andere drukkers zijn besteld. Zij moeten dat zelf weten. Het is niet, zoals een afdeling, belachelik genoeg, het voorstelde, dat het Fed. Best. alles tot zich wil trekken. Zonder dit ekstrawerk kunnen we het gerust wel stellen. Volgend jaar zullen we ernstig moeten overwegen of we hiermee voort kunen gaan. Men wete, dat alleen bij ons de wens voorzat, dat door gezamenlik drukken, de prijs, zeer zeker voor kleinere afdelingen lager zou zijn, dan wel, dat men voor 't zelfde geld meer propaganda kan maken. En men wete ook, dat juist de grote bestellingen (o.a. een van 40.000 stuks welke niet via ons ging) de prijs belangrijk drukken.

En hiermee helpt men de zwakkere afdn., zodat de Fed. nu weer in staat was enige duizenden gratis te leveren aan de zwakke broeders in onze gelederen. Overigens is het vanzelfsprekend, dat voor biezonder grote bestellingen de prijzen per 1000 in L. E. niet gelden.

En zo als met het strooibiljet, is het met het raambiljet. Alleen als we 5000 hiervan lieten maken kunnen we ze voor 5 sent leveren. Maar het aantal bestellingen op het laatste nippertje bedroeg 150! Hoe kunnen we daar nu peil op trekken?

Onze inmiddels verschenen brosjures, presies zo. Slechts bij 5000 eks. is het mogelik de prijs, die anders 10 sent zou moeten zijn, op 5 sent te stellen. We deden dit. Maar nu moet ze weg. Daar moet mee gewerkt worden! Geen tentoonstellingsbezoeker mag vertrekken zonder onze brosjure „Wat ieder van esp. weten moet". In vergaderingen en metings van allerlei aard moeten de afdelingen en distrikten zorgen, dat daar kolporteurs zijn, met onze brosjures vooral nu aan het begin van 't seizoen!

Maar geen enkele afdeling is er die een aantal ten verkoop vraagt, behoudens een enkele bestelling. Men weet toch, dat eerst na de verkoop betaald hoeft te worden?

Nu we het er toch over hebben, waarom verspreidt men nu niet bij massabijeenkomsten het „Marksflugfolio". **Voor maar 60 sent heeft men er al 1000.** Zo we reeds zeiden, **juist nu.** Laat toch geen gelegenheid voorbij gaan om propaganda te maken.

Esperanto, de internationale taal, in het internationale verkeer.

Spoor- en Tramwegpersoneel, Zeelieden en Transportarbeiders en u allen die werkzaam zijt in de verkeers- en transportbedrijven, en lid van de Ned. Ver. van Spoor- en Tramwegpersoneel of van de Centrale Bond van Transportarbeiders, aangesloten bij de I.T.F.

Wij, de Esperantisten, leden van bovengenoemde organisaties, hebben ons georganiseerd in de Internationale Federatie van Verkeers- en Transportarbeiders-Esperantisten (I.F.E.T.T.), alleen met het doel, het prakties nut van Esperanto als internationale taal te propageren en aan te wenden in de bij de I.T.F. aangesloten organisaties.

Wij vragen u uitdrukkelik, gezien de steeds nijpender gevoelde behoefte aan een internationale taal, en wel in 't biezonder voor ons die bij voorkeur zijn aangewezen op internationaal terrein te werken, gezien de aard van onze werkkring en beroep.

Hoe denkt gij er over?

1e. Is het voor U, zo gij Esperantist zijt, niet uw duurzame plicht zich bij ons aan te sluiten en mede te werken aan de verbreiding van Esperanto als internationale taal in de rijen van de bij de I.T.F. aangesloten organisaties?

2e. Is het voor U nog geen tijd zo gij nog geen Esperantist zijt, om dit zoo spoedig mogelik te worden en wel door het Esperanto te leren bij de Federatie van Arbeiders-Esperantisten of in de kursussen georganiseerd door de Nederlandse I.F.E.T.T.-afd., waardoor ook gij persoonlik deel zult kunnen nemen in het internationale werk tot versterking van de internationale gedachte.

3e. Gij, die om de een of andere reden geen Esperanto wenst te leren, doch wel met ons streven simpatiseert, wij vragen U, steunt ons met een finansieele bijdrage (zelf te bepalen), ook gij verricht daarmede een zeer belangrijk werk en steunt de propaganda.

Kameraden wat zult gij tans doen? Neemt uw besluit en neemt a.s. winter deel aan de Esperanto-kursussen en verleen verder uw medewerking om te komen tot uitvoering van de besluiten inzake Esperanto, genomen op de kongressen van de I.T.F. in Hamburg 1924 en Stockholm 1928.

Esperanto, de internationale taal voor de arbeiders aangesloten bij de I.T.F.,

Voor inlichtingen wende men zich tot onderstaande adressen, zo men wenst:

a. Het Esperanto aan te leren;

b. Lid te worden van I.FE.T.T. tegen een maandelikse kontributie van f 0.20, inkluis het geheel in Esperanto geredigeerde maandblad der I.T.F.

c. Abonnee te worden op het Esperanto-mededelingsblad der I.T.F., f 1.20 per jaar. Zie pag. 128.

Een overbodig leerboek.

Bij C. A. J. van Dishoeck te Bussum is verschenen: „Paŝo post paŝo", een esperanto-leerboek voor allen, door J. W. Minke en F. Boom-De Vries.

Onze volijverige afd.-sekretaris, die een presenteksemplaar kreeg toegezonden met het verzoek: „dit aan de kursusleider ter hand te willen stellen," bracht het mij.

Ingelicht als ik reeds was in de vergadering van de Fed.-raad omtrent het reeds zeer spoedig verschijnen van bovengenoemd werk, was ik toch wel een weinig verrast, om niet te zeggen: onthutst, toen het leerboek zo voor mij lag.

„Bestaat er," zo dacht ik, „zulk een dringende behoefte aan een leerboek, dat de uitgave er van op zo een overrompelende manier moest geschieden? Is niet veeleer de markt overvoerd van allerhande leerboeken waaronder, voor onze eigen kursisten, het uitstekende leerboek van kdo Lem, uitgegeven door onze Federatie, een zo voorname plaats bekleedt?"

Onmiddellik schoot mij echter te binnen dat tientallen kursussen in de diverse afdelingen onzer organisatie op het punt staan te beginnen en het overhaaste verschijnen van dit werk misschien daarmede in verband moet worden gebracht.

Nieuwsgierig dus begon ik het leerboek door te bladeren, in de hoop, er in te zullen aantreffen wat voor ons, arbeiders-esperantisten, van zo groot belang is: de opvoeding in sosialistiese gemeenschapszin, welke in onze Federatie één der éérste eisen is en moet zijn. Hoe teleurgesteld was ik echter, dat ik bemerkte, dat de inhoud zich niet boven het peil van een ordinair burgerlik leerboek durfde verheffen.

En ogenblikkelik stond voor mij vast: dit leerboek, waarvan het projekt door onze Federatie werd geweigerd, staat ver beneden „Nia Lernolibro" en zal het daartegen nooit kunnen opnemen. Wat het leerboek van kdo Lem immers zo waardevol voor ons maakt, is: de strekkingsvolle inhoud, het opvoedende karakter, welke in meergenoemd leerboek echter geheel ontbreken.

Waar wij, arbeiders-esperantisten, altijd en overal van onze sosialistiese gezindheid willen getuigen, ook en niet in 't minst in onze leermiddelen, kan het niet anders zijn of „Nia Lernolibro" van Jac. Lem Jr. moet verre de voorkeur verdienen boven dat van Minke en zijn partnerin. Is het boek wellicht een uitkomst voor vele burgerlike esperantisten die „Nia Lernolibro" maar matig kunnen waarderen, omdat: „door het gehele boek een rode draad loopt", de leden onzer Federatie biedt het niets doeltreffends en is diens verschijnen voor hen derhalve totaal overbodig.

G. Vrees, Bussum.
Fed. konsilantarano.

NASCHRIFT.

Wij geven kdo Vrees direkt gelijk, en gezien soortgelijke uitingen door ons ontvangen, geloven we niet, dat genoemd leerboek een ernstige konkurrent kan worden van „Nia Lernolibro".

Dit daargelaten stelde de Federatieraad in zijn vergadering van 27 Augustus j.l. vast, dat ieder vrij kan zijn zich dergelike dingen te veroorloven. Echter meende men unaniem, dat het nu doen verschijnen van een ander leerboek dan „Nia Lernolibro" door een bekend Federatielid, schade zou kunnen doen aan onze uitgave en, **als het inderdaad zou slagen,** de Fed. een zodanige finansieele strop zou bezorgen, waar we moeilik meer over heen zouden komen.

Reeds uit dit oogpunt meende men, dient een goed lid zich van iets dergeliks te onthouden. Zelfs kon het Federatie-bestuur bij het bepalen der oplaag van „Nia Lernolbiro" met dit verschijnsel geen rekening houden, aangezien bedoeld lid zelfs niet het Federatiebestuur van zijn voornemen in kennis stelde.

Er is echter nog iets anders, hetgeen de Fed.-raad als onorganisatories meende te moeten karakteriseren en wel het feit, dat een partikuliere uitgever nu profiteert van blijkbaar door de schrijver aan deze verstrekte adressen, die hem uit de aard zijner funksie bekend zijn.

We merken nog op, dat het indertijd door kdo Minke aan de Federatie verschafte ontwerp leerboek, in vele opzichten ook een zekere tendenz inhield, welke er nu geheel uit verdwenen is, gelijk ook de stof is omgewerkt!

Red. L. E.

NIA FEDERACIO KAJ SAT.

REKOTIZADO.

Mi petas al la gekamaradoj, sendi sian kotizon kiel eble plej baldaŭ. Poste ili ricevos sian kotizmarkon. Rilate la nericevon de la kotizmarkoj ni petas atenti pri la jeno:

Tiuj, kiuj pagos por la 4a kvartalo, escepte ricevos **du** ekzemplerojn de „Sennaciulo" unu laŭ sia membreco de FLE aŭ de SAT kaj la alian ili ricevos rekte el la administrejo. Tiu lasta ekzemplero entenas la kotizmarkon. Do: antaŭ ol plendi pri nericevo de la kotizmarko (eraroj ja povas okazi) bonvolu esplori pri la supre citita. La administracio faras tion, ĉar ĝi ne povas elspezi specialan afrankon por sendi la kotizmarkon aparte.

Post sufiĉe longa interrompo mi denove turnas min al tiuj el la 75 sekcioj, kiuj ĝis nun ne elektis sekcian peranton, tuj tion fari! Kaj al la jam funkciantaj sekciaj perantoj mi turnas min, kun la peto vigle propagandi dum la lasta kvaronjaro de 1933, ĉar la komenciĝo de nova jaro estas favora okazo por aliĝi al SAT.

Pagante f 1.— **kvaronjare,** federacianoj estas plenaktivaj SAT-anoj, kaj ili ricevos „Sennaciulo'n" kaj „Sennacieca Revuo'n".

Pagante f 1.50 **jare,** ili estas ankaŭ aktivaj anoj sed ricevas nur „Sennaciulo'n" pere de la Fed. Propaganda materialo estas havebla ĉe mi. Do, gekamaradoj: eklaboru!

J. W. MINKE,
Veeteeltstraat 144, A'dam-Oost.

La demonstracio en Antwerpeno.

Mi volas ankaŭ diri ion pri la pacdemonstracio en Antverpeno. En „L.E." kdo Vink plendas, ke malmultaj esperantistoj ĉeestis en la aparta Esp. grupo. Estas vere. Sed n.o. estis la kaŭzo jena: la antverpenaj kdoj preterlasis, sendi al la diversaj stacioj personoj por akcepti la fremdajn kdojn, por sendi ilin al la ĝusta loko. Kiam en la antaŭa jaro okazis la pacmanifestacio en Maastricht, ni ankaŭ formis propran grupon. Sed antaŭ la stacidomo jam frue staris kdoj kun granda verdstela flago, kiuj kaptis ĉiujn alvenantajn kdojn. El nia grupo estis en Antverpeno pl.m. 10 membroj, sed nur unu kun nia flago estis en la Esp. grupo, ĉar la aliaj ne povis trovi ĉi tiun grupon. Venontan fojon oni sendube estos pli sperta.

Sekr. Distr. Limburgo.

d. simpatiserend lid te worden tegen zelf vast te stellen donatie.

Adressen zijn:

A. Damsteeg, Puntstraat 55, Rotterdam (W.), sekretaris.
A. H. van Loon, Jan Kobellstraat 46, Rotterdam (W.).
D. Muller, Oostzaanstraat 5, Amsterdam (C.).
M. Demmenie, 3e Oosterparkstraat 17³, Amsterdam (O.).
S. Cohen, Boomstraat 19, Utrecht.

KORRESPONDENTIE.

J. de W. te D. Overbodig.
S. A. te A. Kunnen niet op alle redevoeringen ingaan.
B. R. te L. Vert. en rapport in nummer 17.
A. L. te Den H. Art. idem.
M. K. te A. Lees U eens het verslag in NE.
Enkele afd. Rapportje komt in nummer 17.

KUN KDO VEENENDAAL AL LA 13a SAT-KONGRESO.

Mi certe esprimas min nome de ĉiuj partoprenintoj, se mi de ĉi tiu loko tutkore dankas la geedzojn Veenendaal por ĉiuj laboroj, faritaj por sukcesigi la vojaĝon al la SAT-kongreso.

En diversaj lokoj en Danio kaj Svedio ni trovis la veran kamaradecon. La aŭtobusvojaĝo certe kaŭzis la multajn nederlandajn aliĝojn al la 13a SAT-kongreso kaj pro tio, ke la du aŭtobusoj sen iu ajn akcidento veturis pli ol 2200 kilometrojn ni rajtas konkludi, ke tia vojaĝmaniero estas sufiĉe sendanĝera. Ni laŭdu la pionirojn de West-Graftdijk, kiuj kuraĝis entrepreni tion.

Frans ten Hagen.

ADRESŜANĜO.

La unua sekretario de „NOSOBE", Sro I. A. de Vos transloĝiĝis de Molenweg 30, Oosterbeek al: Frederiklaan 53 a, Rijswijk (Z.-H.).

Mededelingen van het Federatiebestuur

Sekr.: Postbus W. 6, Amsterdam-W. Libro-Servo: Valentijnkade 2, Postgiro 111278.
Penningmeester en Administratie L.E.: Valentijnkade 2, Amsterdam-O., Postgiro Nr. 144698.

MEN LEZE DEZE RUBRIEK STEEDS EN GOED!

Nia Lernolibro.

Met de verzending is begonnen. Laat het nu bestellingen regenen. Alleen daardoor kunnen we het zó goedkoop geven en bovendien bepalen dat
Gratis door ons, bij elke bestelling voor een kursus, een leerboek verstrekt wordt *voor elke kursusleider*, die reeds de oude druk bezat en nu een kursus gaat leiden. Dit met het oog op de wijziging in de nummering der paginaas, doordat het materiaal wat ruimer gezet is.
Ondanks de uitbreiding met 12 pag. is de prijs van het boek *f 1—* gebleven en van het gekartonneerde verlaagd tot *f 1.15*.
Bovendien, zoals bekend, verstrekken we aan alle afdelingen een *hoger korting* dan verleden jaar n.l. *30%* op elk leerboek.
(„Vertalingen" van „Nia Lernolibro" verkrijgbaar voor f 0.25. Afdn. 30% korting).
Bestelt nu. Afrekening later.

Onze nieuwe brosjure,

geschreven door G. P. de Bruin en getieteld „Wat ieder van het Esperanto weten moet" wordt reeds verzonden.
We rekenen er op, dat *elke afdeling* per lid min. 3 eks. bestelt. Er zijn er al van 10 stuks per lid. Voor 5 sent is deze keurige, 24 blz. tellende brosjure *gemakkelik* te verkopen. En de leden willen hem natuurlik ook hebben. Behalve dat men er mee kolporteert, werke men er ook op kantoor en werkplaats mee. Alle afdn ontvangen een aantal in kommissie ten verkoop.
Op deze brosujre kunnen we geen korting geven.

Raam- en aanplakbiljet.

In afwijking met het vorig jaar hebben we nu geen letterbiljet, maar een mooie propagandaplaat in steendruk doen vervaardigen. Het is een ontwerp van ons lid kdo H. J. de Geest, belangeloos voor onze Fed. uitgevoerd. Zorgt nu, dat deze keurige plaat, voorstellende een groene ster, die de wereld belicht, met opschrift „Arbeiders, leert Esperanto" en onderaan een ruimte ter invulling door de afdelingen, overal in het land voor ramen en op muren prijkt.
Vergeet niet hem te doen ophangen in buro's, vergaderzalen enz. der arbeidersbeweging.

Strooibiljetten

zijn nog te bestellen. Zie hiervoor LE van 22 Julie j.l.

Vóór het eksamen A.

is ook verschenen. Prijs f 0.25. Oefenmateriaal, eksamentaken, wenken enz. voor eksamenkandidaten, 32 pag flink formaat. Hiervan hebben we er *maar 1000*. Men zij er dus bij.
Afdn. 20% korting.

Plena Vortaro.

Men weet dat dit beste aller esperantowoordenboeken (esp.-esp.) uitgave van SAT, is uitverkocht. Een nieuwe druk kan pas verschijnen bij voldoende afname. Vermoedelik eind van dit jaar.
Wij besloten daarom deel te nemen voor 400 eksemplaren.
De prijs is bij betere uitvoering vermoedelik f 6.—.
Echter willen wij het onze leden voor slechts *f 4.50* leveren, maar dan moet men *vóór 31 Oktober* besteld hebben aan onze Libro-Servo.
De betaling kan in twee termijnen geschieden, n.l. f 2.50 voor 31 Oktober en f 2.— bij de aflevering. Een mooie gelegenheid om reeds nu spaarfondsjes te vormen. *Bespreekt dat eens in de afdelingen.*
Uitvoering der bestellingen naar volgorde van binnenkomen.

Kwartaalstaten.

Denken alle afd.-besturen er om, op 30 Sept. a.s. de kwartaalstaat (Membrolisto) in te vullen en op te zenden? Stelt dit niet uit.

UIT DE FED. BEST. VERG.

Uit de vergadering van 21 Augustus.
Van onze afdeling Brussel kwam bericht binnen, dat de tentoonstelling tijdens het IVV-kongres niet werd toegestaan, aangezien de leiding hiervan verkapte kommunistiese propaganda vreesde! Besloten wordt om meerdere inlichtingen hieromtrent te verzoeken en ons daarna met een klacht tot het IVV-bestuur te wenden.
Er worden nog enige techniese besprekingen aan „Nia Lernolibro" gewijd. Daarna brengt kdo. Veen verslag uit van zijn bevindingen in het SAT-kongres, en de besprekingen, die hij had met de verschillende daar aanwezige LEA-gvidantoj betreffende ISE. Aan alle LEA-oj, die de SAT-konventie onderschreven hebben, is een resolutie gestuurd, waarin uitgesproken wordt, dat de oprichting van ISE slechts nadelig kan zijn voor de arbeidersbeweging. Hun is tevens verzocht deze resolutie te willen onderschrijven en in hun orgaan af te drukken.
Op een verzoek van gekdoj Klatiel om aanwezig te kunnen zijn bij de vergadering van de fed.-raad kan niet worden ingegaan. Het bestuur van hun afd. (A'dam XIII) zal worden uitgenodigd aanwezig te zijn.
Kdo De Lange klaagt over te weinig medewerking van de afdelingen inzake de persdienst. Lang niet alle kranten, waarin een artiekel in of over Esperanto is opgenomen, worden hem toegestuurd. Op de fed.raadvergadering zal deze zaak worden besproken.

KORT VERSLAG VAN DE FEDERATIE-RAADSVERGADERING.

Zondag 27 Augustus 1933 in Propra Domo, Hudsonstraat 127, Amsterdam-W.
Aanwezig waren: het fed.-bestuur en 12 fed.-raadsleden, vertegenwoordigend de provinsies: Friesland, Overijsel, N. Brabant, Zeeland, N. Holland, Z. Holland, Utrecht, O. Vlaanderen, Brabant en Antwerpen. Niet vertegenwoordigd waren: W. Vlaanderen, Gelderland, Groningen-Drente en Limburg. De laatste met kennisgeving.
Na de opening en notulen brengen de distriktsafgevaardigden kort verslag uit omtrent het werk der verschillende distrikten, waaruit blijkt, dat ondanks het nog zeer korte bestaan der distrikten reeds heel wat is gepresteerd en dat de distrikten een noodzakelike schakel in onze organisatie vormen.
Na de diskussies, die hierop volgden, werd gepauzeerd.
In de pauze geeft kdino Faulhaber een toelichting bij enig tentoonstellingsmateriaal en verstrekt daarbij de nodige inlichtingen tot het vormen van eigen materiaal voor de distrikten.
Na de pauze geeft de sekretaris van het federatiebestuur een kort overzicht van het werk van het federatiebestuur over het 1ste halfjaar en geeft tegelijkertijd enige sijfers uit de statistiek betreffende de kursussen enz. Hierop volgt enige diskussie, waarna het rapport wordt goedgekeurd. Ook het finansieele verslag over het 1ste halfjaar wordt na enige diskussie goedgekeurd.
De persdienst wordt nu behandeld, waarbij verschillende federatieraadsleden hun wensen naar voren brengen. Uit de diskussie blijkt, dat de medewerking nog niet is zoals wenselik ware, maar alles zal in het werk worden gesteld om de zaak naar behoren te doen marsjeren.
De winterpropaganda wordt hierna besproken. Op de in vele opzichten weinige medewerking, door het Federatie-bestuur ondervonden, dikwijls voortspruitende uit onbegrip of kortzichtigheid, wordt vooral de nadruk gelegd.
Verschillende uitgaven, waarvan elders in dit nummer mededeling is te vinden, worden besproken en de houding van het fed.-bestuur in deze wordt goedgekeurd.
Na enige diskussie over het feit, dat kdo Minke een leerboek uitgegeven heeft en blijkbaar daarvoor aan de uitgever de adressen onzer Federatie verschaft, keurt de federatie-raad unaniem deze handeling af, als zijnde onorganisatories en gevaarlik tegenover onze federatie-finansieën aangezien de Fed. nu door een zijner leden wordt bekonkurreerd.
Aan de orde is het rojement van gekdoj Klatiel en kdo Mušik inzake hun houding betreffende ISE. Behalve kdino De Cock uit Gent, die als fed.-raadslid aanwezig is, is ook het bestuur van A'dam XIII, waarvan de gerojeerden lid zijn, door 2 bestuursleden vertegenwoordigd. Na een korte inleiding van kdo Faulhaber, die namens het fed.-bestuur bevestiging van het voorlopige rojement vroeg op de bekende gronden en een korte diskussie, waaraan ook kdo De Geest, voorzitter van A'dam XIII deelnam, besloot de fed.-raad, dat het lidmaatschap van de federatie en ISE prinsipieel ontoelaatbaar is. Behalve Oost-Vlaanderen en Brabant (België) die zich onthielden, stemde de gehele fed.-raad voor het rojement. Dat de distrikten Oost-Vlaanderen en Brabant zich onthielden van stemming bleek voort te komen uit het feit, dat kdo Mušik, die steeds werkt in de sosialistiese beweging, zijn invloed nu zou aanwenden tegen zijn afdeling en onze Federatie. Hierop antwoordde het Fed.bestuur, dat we dan zelf het nodige diienen te doen om te zorgen, dat de ISE-anoj de Federatie bij de sosialistiese instanties niet in diskrediet brengen. T.z.t. zullen dan ook de nodige stappen worden ondernomen. Overigens kunnen we verwijzen naar de bijeenkomst

te Stockholm van de internationale sosialistiese fraksie, die zich unaniem uitsprak tegen de oprichting van de ISE.
Het kongresvoorstel van kdo Israëls, betreffende het a.s. 25-jarig jubileum van de federatie, wordt aangehouden tot de volgende vergadering. De afd. Aalsmeer vond het niet nodig iets van zich te laten horen sinds haar oprichting en betaalde ook geen kontributie. Daarom wordt besloten deze afdeling op grond van kontributieschuld te rojeren.
Kdo Faulhaber doet namens ons E.K. mededeling van enige verandering in het eksamenreglement, welke door de federatie-raad worden goedgekeurd. 5.45 uur sluiting.

Distrikts Mededelingen

DISTRIKT NOORD-HOLLAND.
Sekr.: Assumburgstr. 18, Beverwijk.
Het eerste sukses is bereikt! Aan de rubriek „Wij bouwen" kunnen wij tans toevoegen: „In Haarlem (Noord) is een nieuwe afdeling opgericht met 17 leden!"
23 en 24 September wordt in Alkmaar een grote tentoonstelling gehouden, als gevolg waarvan wij hopen op een flinke kursus. Tevens hopen wij in het volgend nummer ook de oprichting van een nieuwe afdeling in Alkmaar te kunnen mededelen. Enkele kdoj hebben zich daartoe reeds aangemeld. Welke afdeling kan een goede kursusleider gebruiken? Echter voor de omgeving van Amsterdam. Verder stelt zich nog een buitenlands kdo beschikbaar voor kursussen volgens de „rekta metodo". Deze laatste voor de gehele provinsie. Er is gebrek aan goede kursusleider, zegt men, welnu, profiteert dan van de gelegenheid!
Voor ons tentoonstellingsmateriaal kunnen wij alles gebruiken, zelfs brief- en krantenomslagen (met postzegel). Van dergelike objekten kunnen wij prachtige propagandaplaten vervaardigen. Het bekende adres is: kdo Monnikendam, Rigelstraat 99, Hilversum. Wie geeft hem wat werk? Tenslotte een verzoek aan de afdelingen om eens aan kontributieafdracht te denken! Adres: kdo Schmidt, Halstraat 22 b, Zaandam.
De afdelingen in Amsterdam gelieven de kontributie af te dragen aan kdo Verheugd, penningmeester voor het distrikt Amsterdam.

DISTRIKT ZUID-HOLLAND.
Sekr. v. Egmondestraat 39, Voorburg.
De ekskursie naar Gouda en de Reeuwijkse plassen is weer in alle opzichten geslaagd. Er is volop genoten op en in het water. De tocht door Gouda maakte een fleurige indruk en we twijfelen er niet aan of de groep aldaar zal er de vruchten van plukken.
Maar nu komt de drukste tijd. Zorgt dat de propaganda voor de nieuwe kursussen vroeg en goed gebeurt. Reeds zijn enkele afdelingen in de weer.
De persdienst gaat nog steeds niet vlot in alle afdelingen. Zij, die nog niets of te weinig hieraan werkten, moeten dit direkt verbeteren. Beslist alle berichten voor of over Esp. moeten aan mij worden gezonden.
Deze zomer ging ons distrikt met bijna 150 leden vooruit, ondanks vakansie. Wij zijn al flink in de 700.
Ons parool luidt nu: Deze winter de 1000 leden. Hieraan werke ieder mee!
J. van Scheepen.

DISTRIKT A'DAM.
Sekr. Graaf Florisstraat 13.

Biciklaj veturadoj tra Amsterdam.
Atentu 23 Septembro!
Por grandskale propagandi la venontajn kursojn, ni intencas organizi du veturadojn tra Amsterdam per biciklo, la **23an de Septembro.** La unua forveturos de la Westermarkt je la 2.30 h., finloko Museumplein.
La dua forveturos de la Hartveldschebrug (Betondorp) je la 2.30 h., finloko Kadijksplein. La geanoj, kiuj loĝas en la okcidenta, suda kaj centra kvartaloj, partoprenu la **unuan** bicikladon; gvidanto kdo Auerhaan.
La duan veturadon partoprenu la gekdoj loĝantaj en centra kaj orienta kvartaloj.
Kunportu flagojn, flagetojn kaj aliajn taŭgajn propagandilojn por tiuj ĉi veturadoj.
La sekcioj trans 't IJ estas petataj inter konsideri la eblecon ankaŭ organizi tian propagandan veturadon tra la Norda urbparto. Skribu frutempe por havigi al ni la necesan permeson de la A'dama komunumo.

B-kurso ne okazos tiel, kiel ni antaŭe intencis. La „profesoroj" al kiuj ni petis kunlaboron, ne povos instrui dum la kurso pro tro-okupeco. Tamen kdo Krijt propronis al ni ion tute novan. La gemembroj, kiuj intencis partopreni la B-kurson petu informojn al la sekcio-estraroj. M. Auerhaan.

UIT DE AFDELINGEN

Zie ook „Agenda".

AFD. A'DAM II. Sekr. Weidestraat 42 (O.).
Onze op 22 Augustus gehouden ledenvergadering besloot dat ons bestuur voortaan uit 5 leden zal bestaan. In plaats van kdo Blok, die om persoonlike redenen als voorzitter bedankte werd kdo P. Krijt gekozen en als 5e bestuurder kdo J. Lagard.
Onze tentoonstelling vindt plaats Zaterdagavond 30 September en Zondag 1 Oktober in de Pieter Nieuwlandschool. Ook heeft de heer Bovenkerk, boekhandelaar, Middenweg 176 ons een gedeelte van zijn etalageruimte belangloos voor de propaganda afgestaan. Onze leden worden verzocht hun kennissen op te wekken daar een kijkje te nemen.

AFD. A'DAM IV. Sekr. 3e Oosterparkstr. 17².
De 3e Oktober begint onze nieuwe kursus in ons gebouw Falckstraat 10. De kosten bedragen f 5.—, leermiddelen inbegrepen, welke het eigendom blijven van de kursist. Wij wekken al onze leden op minstens 1 nieuwe kursist aan te brengen. Formulieren voor inschrijving zijn aan bovenstaand adres verkrijgbaar. Vanaf Oktober is dus de verdeling als volgt:
Dinsdagavondkursus 7.30-9.00.
Woensdagmorgenkursus 10 uur v.m.—11.30.
Woensdagsavonds en Donderdagsmorgens op dezelfde tijd konversatie.
Pro daŭra malsano de la edzino de nia prezidanto, W. Bierheuvel, li estis devigata provizore eksiĝi kiel estrarano. Li estos anstataŭata de kdo Pul. De ĉi tiu loko ni dankas kdon Biesheuvel por ĉio kion li faris por la Esp. movado, precipe por nia fervojista grupo. Ni esperas, ke lia edzino baldaŭ resaniĝos. La sekretario, M. Demmenie.

AFD. A'DAM XV. „Ĉian Antaŭen".
Sekr. Wognumerstraat 104, Nieuwendam.
La 16an kaj 17an de Septembro nia sekcio aranĝos ekspozicion en la konstruaĵo „De Purmer", Purmerplaco, ĝardenvilaĝo, Nieuwendam. Sabaton de la 5a ĝis la 10a horo vespere kaj dimanĉon de la 10a matene ĝis la 5a horo vespere. Ĉiu estos bonvena. Ni esperas grandan sukceson.
A. C. Otter, sekr.

AFD. DELFT. Sekr. 3e Nieuwsteeg 21.
Op de laatst gehouden ledenvergadering werd vastgesteld de 24e September onze propagandaavond te houden. Ter gelegenheid van het 5-jarig bestaan onzer afdeling zal deze avond met muziek opgeluisterd worden. Het toneelstukje „La du vortoj" van Bas Wels zal door enkelen onzer worden opgevoerd. Verder werd besloten voor de tentoonstelling op deze avond zoveel mogelik eigen materiaal te gebruiken, propaganda te maken met raam- en strooibiljetten en berichten in verschillende kranten. Het leerboek van Jac. Lem zal dit jaar ook op onze kursussen gebruikt worden.
De sekretaris.

AFD. ENSCHEDE. Sekr.: Penninkstraat 14.
Onze vergaderingen worden de laatste maanden slecht bezocht. Weten onze leden niet, waar en wanneer we vergaderen? Spesiaal onze bestuursleden, die het voorbeeld moeten geven, blijven zonder taal of teken weg! Van nu af worden de datums van vergaderingen en vervolg-kursusavonden gepubliseerd in L. E.
Maandag 18 September vergadering bij kdo Kootstra, Poolmansweg 138.
Woensdag 20 September gaan we naar Hengelo, waar sro. Vilmos Blijer uit Hongarije zijn uitgaven bespreken zal. Om 7 uur bij „Schuttersveld" aanwezig.
Woensdag 27 September kursusavond bij kdo Sterk, Nieuwluststraat 19.
Weest bij alles present!

AFD. DEN HAAG II.
Sekr. v. Egmondschestraat 39, Voorburg.
De wandeltochten zijn deze zomer goed geslaagd. Vanaf heden komen we weer samen in zaal 28 van 't Volksgebouw, iedere Dinsdag om 8 uur. Bezoek vooral trouw deze konversatieavonden. Wij behandelen grondig de taalproblemen en verder belangrijke onderwerpen, betreffende onze beweging. Iedere Esperantist die zich behoorlik wil ontwikkelen, verwachten we op onze bijeenkomsten. Jan van Scheepen.

AFD. ZAANDAM. Estrarejo: Zuiddijk 362.
Iu membro de ni, verŝajne pro la fakto ke al li ne plaĉis la malplialtiĝo de nia membronombro, dum la lasta monato varbis 7 novajn membrojn, kaj ĉar inter ili estas junaj kaj laboremaj kdoj ni jam certaj estas, ke ankaŭ ili fariĝas bonaj laboristaj esperantistoj.
Ni decidis dum unu el niaj lastaj kunvenoj ĉiam okazigi kunvenon post la ricevo de „Sennaciulo". Tio ne povis pro diversaj aferoj kaj okazigi kunvenon dum kermesosemajno en Zaandamo ne jam eblas. *Nun nia kunveno okazas Lundon la 18an de Septembro* en la salono de Zwekker, *Zuiddijk 81.* Ni deziras ke ĉiuj kaj precipe la kdinoj ĉeestos.
Ni i.a. priparolos la ekspoziciojn kaj kursojn, kaj ĉar iu el niaj kdoj interrilatis kun germana samideano unu el la plej spertaj prolet-esperantistoj, eble povas okazi, ke ĉi-tiu kdo parolados tiun vesperon por ni. Pri la aliaj ekspozicioj vidu la „Agendo" en la gazeto. La estraro.

AGENDA

Zie ook „Uit de Afdelingen".

Amsterdam. (SAT) 18 Sept. verg. van SAT-leden, Ceramstraat 13 (Ind. Buurt-O.)
Amsterdam. (Distrikt) 23 Sept. 2.30 uur, prop.-fietstocht. (Zie distriktsbericht).
Amsterdam II. 30 Sept. en 1 Okt. Tentoonstelling, P. Nieuwlandschool.
Amsterdam IV. Konversatie Donderdagsochtend 10 uur, Falckstraat 10 (C.).
Amsterdam V. 19 Sept. Huish. Verg. Ook voor B-leden, Hudsonstraat 127 (W.).
Amsterdam XV. 16 en 17 Sept. Tentoonstelling, gebouw „De Purmer", Purmerplein.
Enschedé. 18 Sept. Verg. Poolmansweg 138. 20 Sept. Naar Hengelo. (Zie afd.ber.) 27 Sept. Kursusavond, Nieuwluststraat 19 .
Den Haag II. Iedere Dinsdagavond bijeenkomst, zaal 28 van het Volksgebouw.
Leeuwaden. Elke 2e en 4e Vrijdag der maand, 8 uur, vergadering in „Ons Gebouw".
Zaandam. 16-17 September tentoonstelling in kafee Concordia, Oostzaan.
18 September algemene ledenvergadering 8 uur 's avonds in zaal Zwekker, Zuiddijk 81.
23-24 September tentoonstelling in zaal Maj, Westzaan 175.
30 September-1 Okt. tentoonstelling in de bovenzaal van „'t Wapen van Zaandam".
17 en 24 September allen om 10 uur 's morgens bij het standbeeld, om per fiets propaganda te maken in Oost- en Westzaan.

Volgend nummer verschijnt 14 Oktober.